

Snoeien van Fruit Tuinvereniging Roomburg Leiden

S-kwadraat snoei-advies Arnhem

Tinka Chabot

Tinka Chabot
06-21 42 64 55
snoeien@s-kwadraat.net
www.s-kwadraat.net

**SNOEIEN
IS EEN
VAK!**

10-9-2023

Wat behandel ik vandaag?

Veiligheid

o.a. te gebruiken gereedschap

Waarom moet je snoeien?

Hoe groeien planten eigenlijk?

Hoe reageren planten op snoei?

Wanneer kan je het beste snoeien en waarom?

Oh ja, hoe moet je
snoeien....

...en de verschillende
fruitsoorten!

Waar begin je mee bij het snoeien?

Snoeien begint altijd met::

KIJKEN

Hoe iets groeit.....

KIJKEN

Hoe iets bloeit.....

KIJKEN

Hoeveel ruimte de plant én de vruchten nodig hebben.....

en een heleboel.....**lef**

Maar we beginnen met....

Veiligheid!!!!!!

Zorg voor, goed, schoon en scherp gereedschap.....

TE GROOT

PASSEND

..... en ontsmet.

Door mij gebruikte zaag.

10-9-2023

Verschillende vertanding.

En laat het gereedschap NOOIT slingeren.

Waarom moet je eigenlijk snoeien?

**De belangrijkste reden om te snoeien
is om de plant te voorzien van:**

Licht

**om blad, bloemen en vruchten
te kunnen maken**

Lucht

**om schimmels
te voorkomen**

Ruimte

om te groeien

**Mits ze ook ruimte
hebben om te wortelen**

Wat gebeurt er als je te weinig snoeit?

Planten worden overgroeid of weggedrukt.

Wat gebeurt er als je te weinig snoeit?

Teveel
dood of
aangetast
hout.

Wat gebeurt er als je verkeerd snoeit?

Bij toppen:

Bij op stomp zetten:

Bij scheren:

De bloemen, en dus ook de vruchten, worden steeds weggeknipt!

Aan waterloten komt geen fruit!

10-9-2023

**Je ontkomt niet aan
broodnodige kennis:**

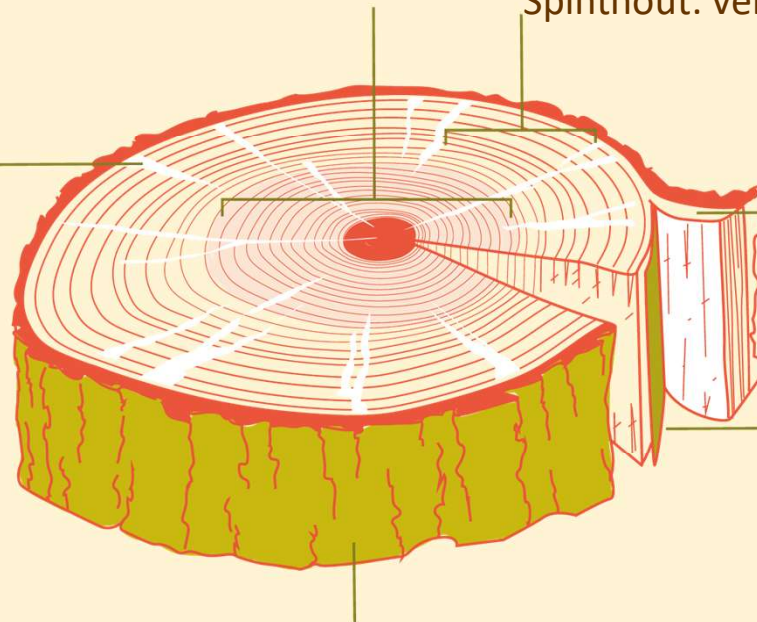
termen en weetjes.

Bomen en struiken hebben altijd last van: diktegroei

Kernhout: is dood en heeft een andere kleur

Spinhout: vervoert water en voedingsstoffen naar boven

Mergstralen: slaan
reservestoffen op en
voeden slapende
ogen onder invloed
van licht

Bast: voedt de wortels:
sapstroom naar beneden

Cambium: maakt ieder jaar nieuwe cellen
naar buiten en binnen = jaarringen

Schors: beschermt de boom

10-9-2023

Iets over takken, twijgen en scheuten ...

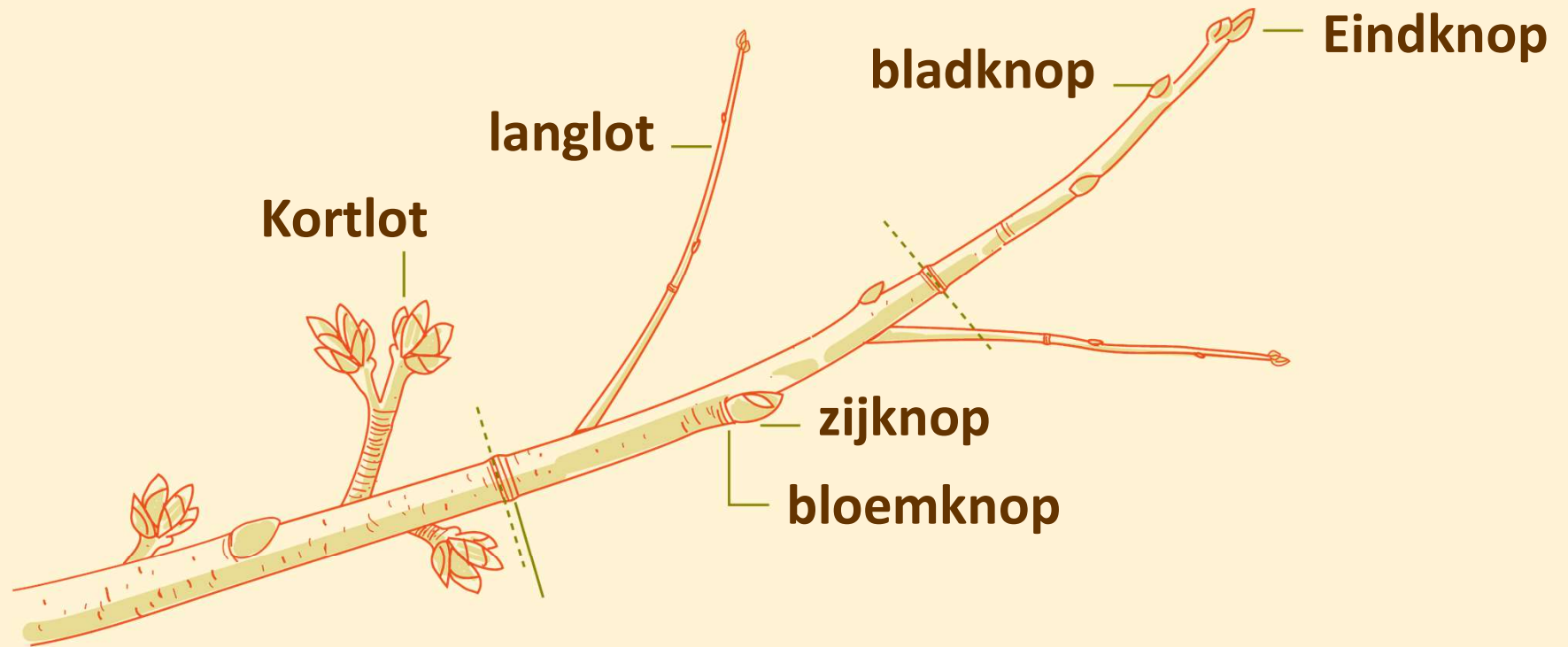
Scheut = groeit dit jaar

Twijg = van vorig jaar

Tak = vanaf 2 jaar oud.

iets over soorten knoppen....

....en loten

10-9-2023

Even wat noodzakelijke termen

Kortloten met bloemknoppen (dik)

Langlot met bladknoppen (klein)

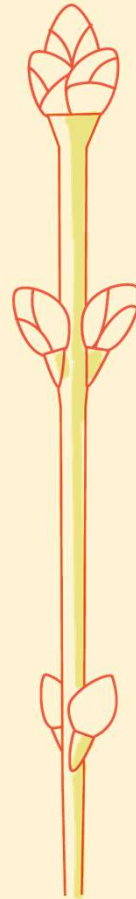
10-9-2023

Iets over de knopstand....

Knoppen in
een spiraal

Knoppen
kruisgewijs
tegenoverstaand

Knoppen verspreid
stand

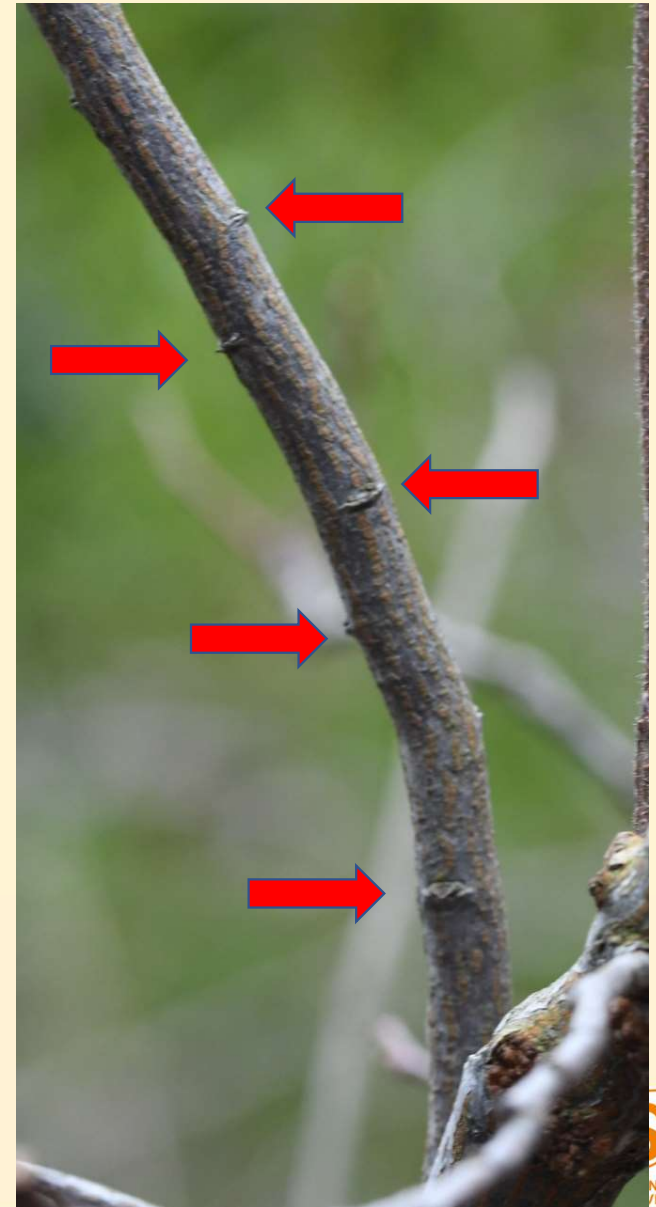

10-9-2023

**Ogen, al dan niet adventief:
niet uitlopend**

**of zelfs slapend/onzichtbaar:
aan het einde van een
mergstraal**

10-9-2023

Hoe te snoeien?

Niet zo.....

Maar zo:

Hoe te snoeien?

Niet zo.....

Maar zo:

Hoe te snoeien?

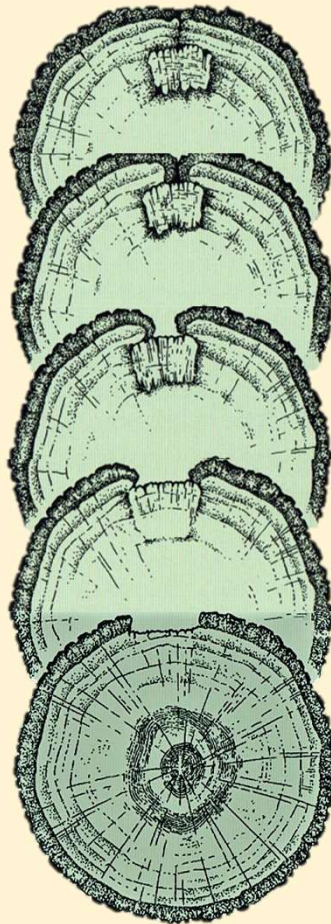
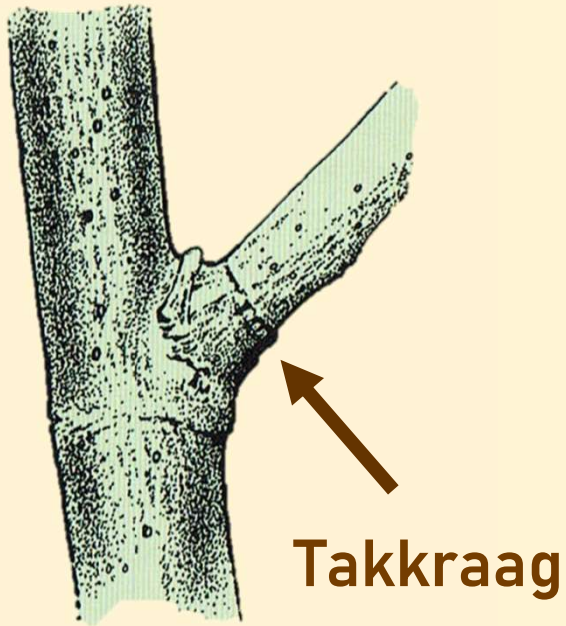
Niet zo.....

Maar zo:

Overwallen van snoeiwonden.

Gelijkmatige
overwalling

10-9-2023

Verkeerde snoeiwond: te dicht op de
stam afgezaagd

10-9-2023

Snoeiwond met goede “overwalling”

Hoe krijg je een mooie snoeiwond?

NIET zo, dus.

10-9-2023

Maar zo:

10-9-2023

Waar
begin je?

Verwijder het dode hout

Dood of levend hout?

Hoe zie je dat?

Bij twijfel: effe krabben

Bruin is dood

Groen is levend

Verwijder kruisende takken

Hou het hart van de struik open.

Oók bodembedekkers verwijderen.

Geef planten de ruimte om te groeien

Kijk dus goed welke takken elkaar in de weg zitten.

Maak een keuze, hoe wreed ook.

Vragen tot zo ver?

Tinka Chabot
06-21 42 64 55
snoeien@s-kwadraat.net
www.s-kwadraat.net

SNOEIEN
IS EEN
VAK!

10-9-2023

Welke fruitsoorten worden behandeld?

Kleinfruit zoals:

- bramen,
- wijnbes,
- zomer-/herfstframboos ,
- zwarte bes,
- kruisbes,
- rode bes.

Boomvormers zoals:

- appel,
- peer,
- vijg,
- kweeper,
- mispel,
- walnoot,
- Prunussoorten zoals kers, pruim, abrikoos, perzik en amandel.

Struikvormers zoals:

- hazelaar,
- vlier,
- krent.

Klimplanten zoals:

- druif,
- kiwi/kiwibes.

kleinfruit

10-9-2023

Braam

Rubus fruticosus

10-9-2023

zomerframbroos

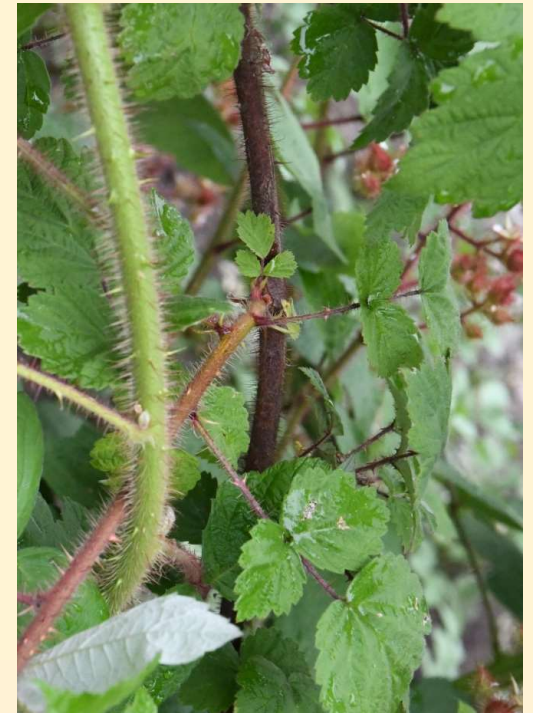
Rubus idaeus

in de zomer: Oud= bruin

Nieuw = friskgroen

wijnbes

Rubus phoenicolasius

braam

zomerframbroos

wijnbes

**In het voorjaar of vlak na de oogst:
dode hout verwijderen en een aantal
verse scheuten behouden.**

10-9-2023

Verschil tussen zomer- en herfstframboos

Zomerframboos:

na de oogst of in het voorjaar: al het dode hout verwijderen, een aantal verse scheuten behouden.

10-9-2023

Herfstframboos:

in het voorjaar ALLE OUDE HOUT wegknippen.

zwarte bes:

Het hart
open
houden
voor jonge
scheuten

Struik open
houden om
te kunnen
plukken

kruisbes

dragen het rijkst op de kortloten op
het "hout" van één jaar oud (twijgen).

10-9-2023

kruisbes

Oud hout verwijderen en voldoende ruimte maken om te plukken.

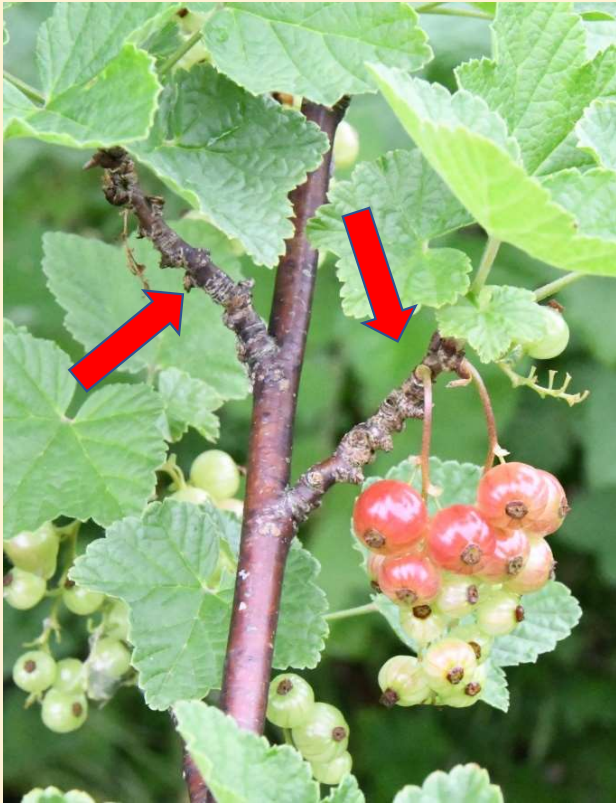
zwarte bes

Na de oogst het oudere hout en "miezertjes" verwijderen.

Rode bes

Draagt op de kortloten op het hout van één, twee en drie jaar oud.

Oudste hout en “miezers” verwijderen na de oogst, hart open houden.

10-9-2023

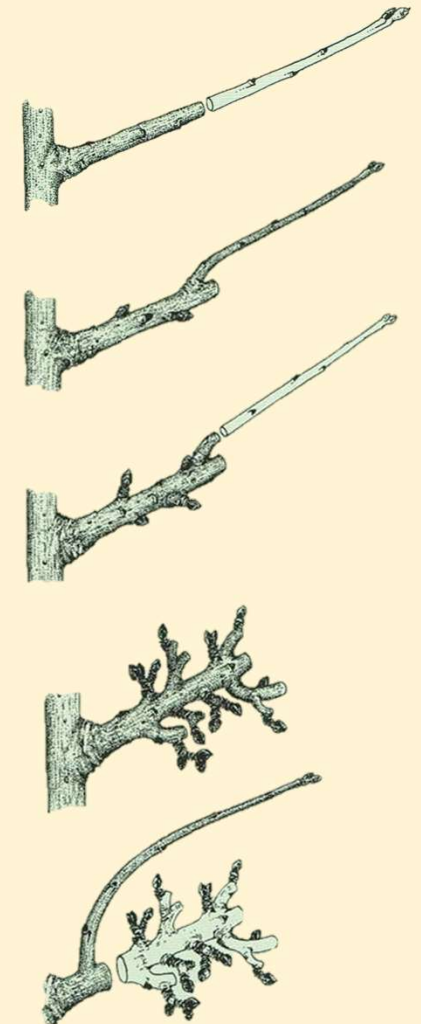
boomvormers

10-9-2023

Wanneer fruitbomen te snoeien?

Zo laat mogelijk als de bomen nog vol in het blad staat.

- Waterloten/zuigers verwijderen in de zomer;
- Lange zijtakken inkorten tot op 2 à 3 ogen om kortloten te vormen;
- Dikke takken tot maximaal 10 cm dikte verwijderen om het hart open te houden;
- Houdt het hart open voor voldoende licht en lucht.

Basisregels voor het snoeien van fruit (krijg je toegestuurd):

Verwijder altijd:

- dood hout
- beschadigde taken
- kruisende takken
- snoei (bijna altijd) als de struik vol in het blad staat.

Zorg voor:

- ontsmet en scherp gereedschap bij iedere struik;
- mooie snoeiwonden;
- voldoende lucht en licht bij iedere fruitsoort;
- Denk aan bloedende soorten zoals walnoot, druif en kiwi.

Belangrijke weetjes bij het snoeien van fruitbomen;

**Hoe harder
je snoeit,
hoe harder
het groeit!**

**Snoeien in de winter:
veel reactiehout!**

Snoeien in de zomer:

- **veel rust in de struik,**
- **snellere wondherstel,**
- **vorming vruchthout!**

Belangrijke weetjes bij het snoeien van fruitbomen;

**Wees voorzichtig met
geënte bomen.**

**De onderstam groeit
meestal harder.**

**Nieuwe scheuten
zijn meestal groen.**

**Het hout verandert
van kleur naarmate
het ouder wordt.**

**Een geoefende kijker
kan aan de stam de
meeste fruitsoorten
herkennen.**

Vuistregels bij het snoeien van fruitbomen:

- **Haal nooit meer weg dan 20% van de bladmassa;**
- **Zorg dat alle vruchten voldoende licht en lucht krijgen;**
- **Zorg bij aanplant dat de boom voldoende groeiruimte heeft. De kroon wordt minstens zo breed als hoog.**
- **Bomen hebben enorm last van diktegroei: geef de stam en de wortels de ruimte.**

Appel

Malus domestica

Winterkenmerken

Kortlot

Langlot

Appel

Malus domestica

zomerkenmerken

Kortlot met vruchten

Langlot met alleen blad

10-9-2023

Peer

Pyrus communis

Winterkenmerken

Jong kortlot

Oud kortlot

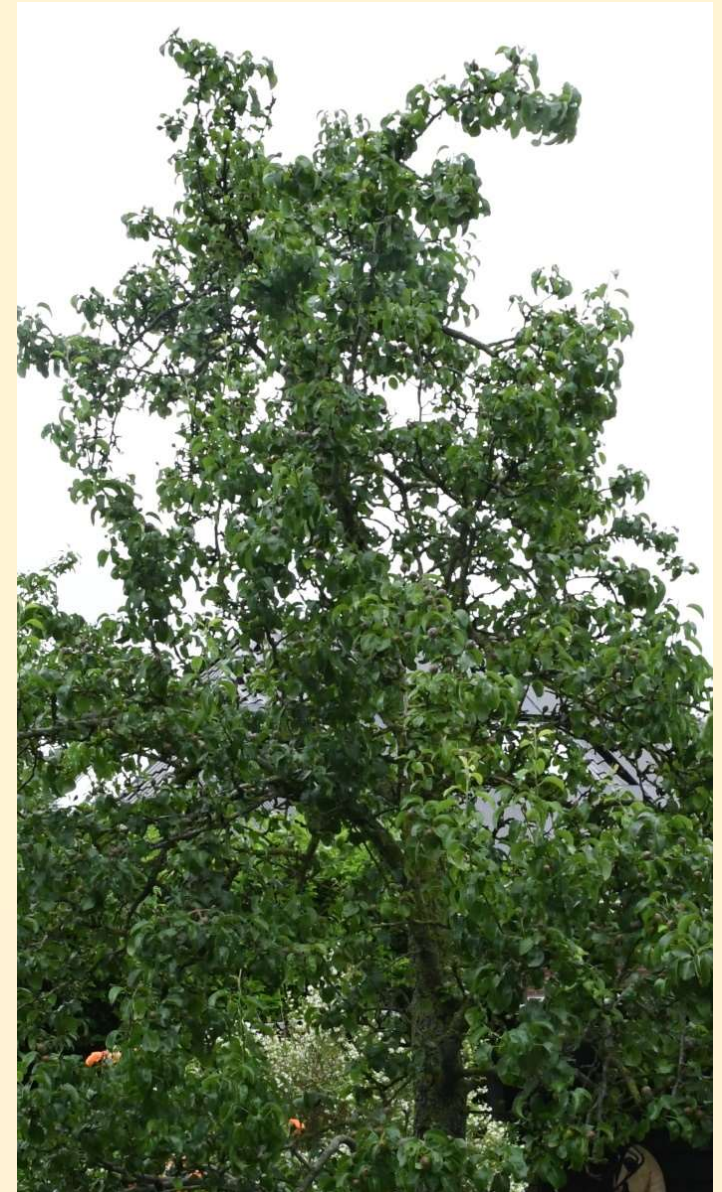

Peer

Pyrus communis

Boomvorm: doorgaande spil

Bloemen op kortlot

Peer

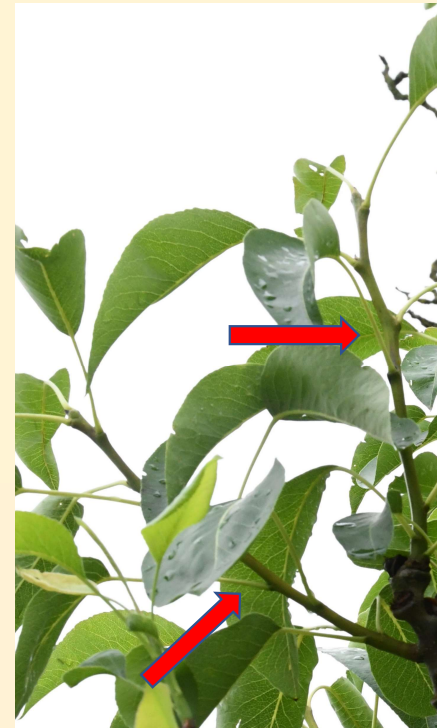
Pyrus communis

zomerkenmerken

Kortlot met vruchten

Langlot met blad

10-9-2023

Vijg,
Ficus carica

**harde groeier die vruchten maakt
op het hout dat dit jaar groeit.**

Eindknop met bladlidtekens

Oud en jong hout

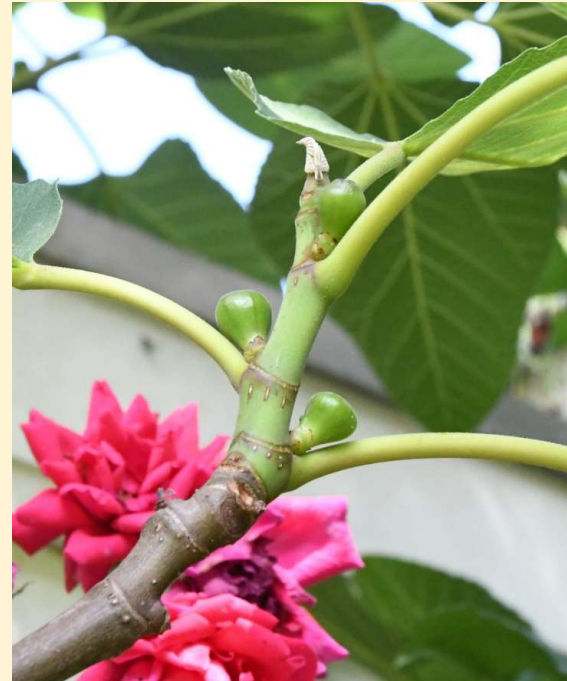
Vijg.

Ficus carica

Oud, belegen en jong hout
(grijs-donkerbruin-groen)

Vruchten op ditjarig hout
(scheut)

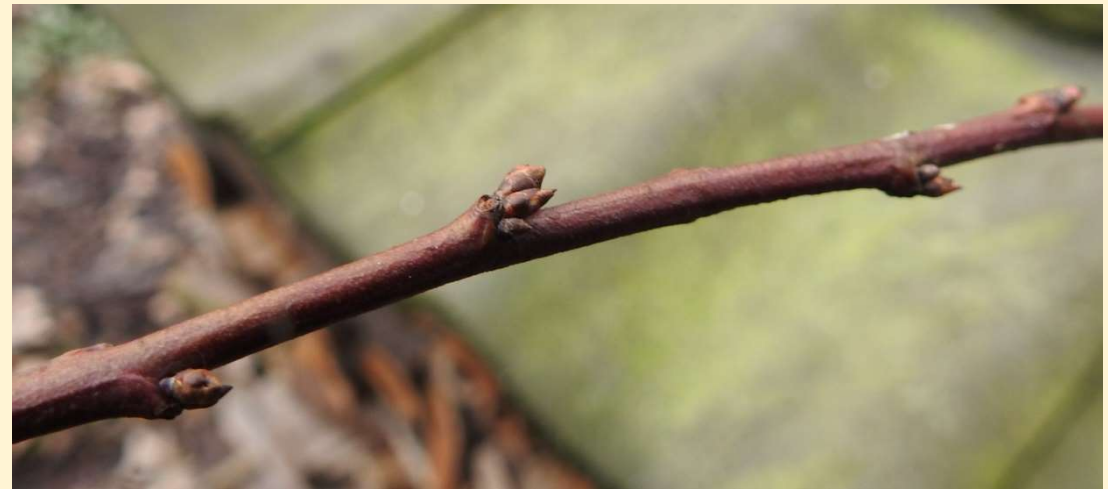
Kweeper

Cydonia oblonga

10-9-2023

Langlot

Uit de dikkere knopen komen de bloemen én de bladeren.

Kweepeer

Cydonia oblonga

Bloemen aan de uiteinden
van de scheuten

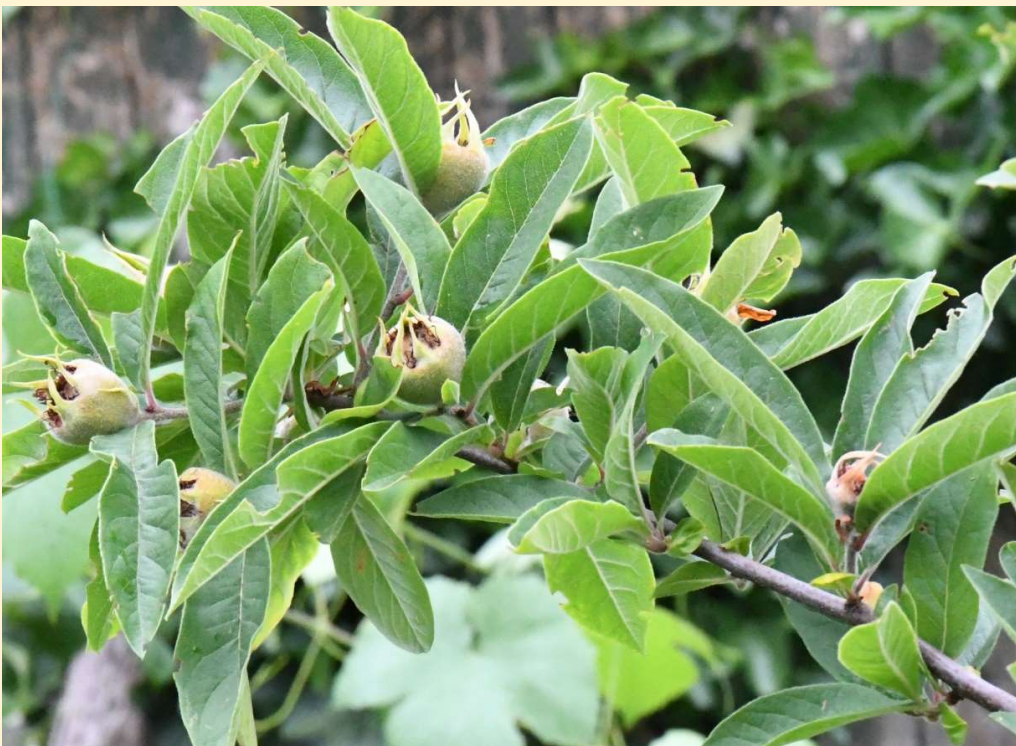
Vruchten dus ook aan de uiteinden.

Mispel

Mespilus germanica

wat mij betreft een terecht vergeten
fruitsoort, maar voor de liefhebber....

Vruchten op het einde van de
kortloten die dit jaar gegroeid zijn.

10-9-2023

Verlengenis

Walnoot

Juglans regia

10-9-2023

kan bloeden als je hem
in de winter snoeit.

Draagt vruchten aan kortloten én
aan de verlengenis van dit jaar

Boomvorm,
behoorlijk
breed

Walnoot

Juglans regia

10-9-2023

Op oude
kortloten
ontstaan
nieuwe
kortloten

De vruchten zitten aan de
uiteinden van de kortloten

En dan nog de Prunussoorten....

- Kers: *Prunus avium*
- Kriek: *Prunus cerasus*
- Pruim: *Prunus domestica*
- Abrikoos: *Prunus armeniaca*
- Perzik: *Prunus persica*
- Amandel: *Prunus dulcis*

Horizontale
lenticellen

En dan nog de Prunussoorten.... een verhaal apart.

Allen zijn erg gevoelig voor ziektes en aantastingen door schimmels en bacteriën.

Daarom altijd:

- snoeien als ze vol in het blad staan, dus **NOOIT,NOOIT, NOOIT** snoeien in de winter;
- je gereedschap goed ontsmetten met spiritus (alcohol).

Karakteristiek wintersilhouet.

10-9-2023

Kers

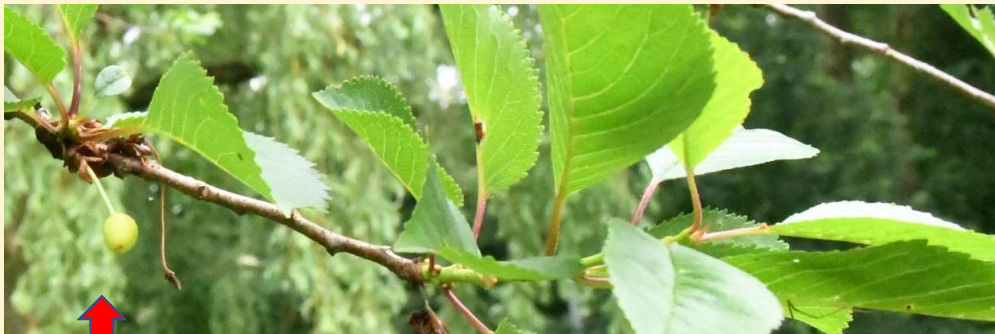
Prunus avium

De bloemen komen aan de kortloten.

Kers/Kriek

Prunus avium/Prunus cerasus

Een verdwaalde kers.

De bloemen aan de kortloten

10-9-2023

De groenige twijgen

10-9-2023

Pruim

Prunus domestica

Oud en jong hout.

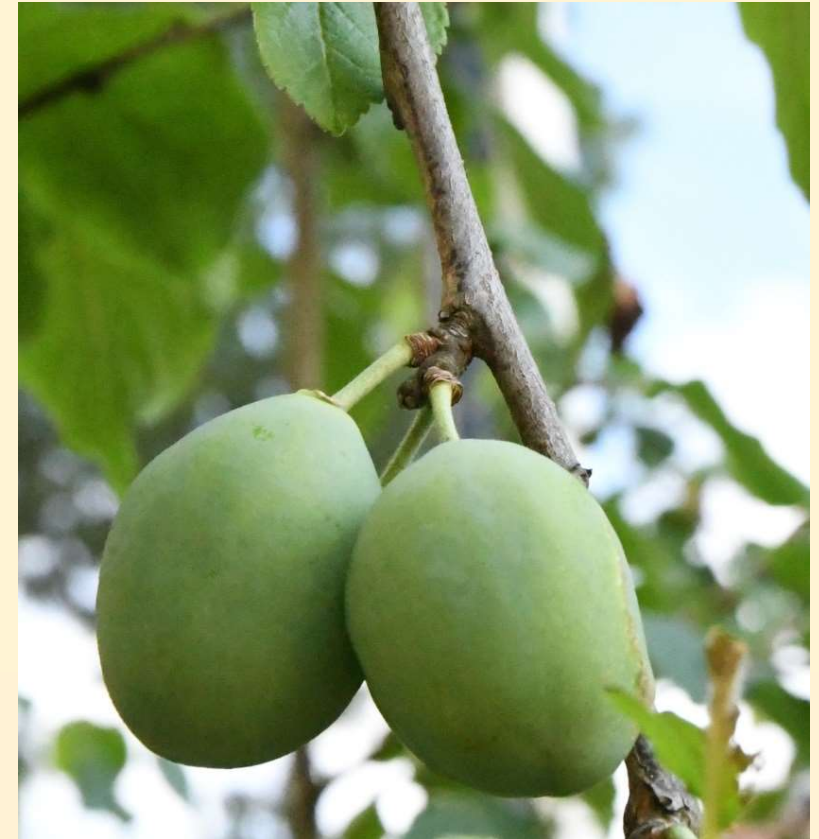
Pruim

Prunus domestica

Aan een boom zo volgeladen....

Pruimen aan een kortlot.

10-9-2023

bloemen....

10-9-2023

Abrikoos

Prunus armeniaca

vruchten

Amandel

Prunus dulcis

Vruchten op kleine kortlotjes,
dicht tegen de tak.

10-9-2023

Vruchten aan het één-
en tweejarig hout.

Prunussoorten snoeien, hoe doe je dat?

Liever niet, maar als het dan echt moet.....

Prunussoorten snoeien, hoe doe je dat?

- Snoei zo min mogelijk. Alle prunussoorten zijn gevoelig voor loodglans (Paarse korstzwam), bacteriekanker (Pseudomonas), vruchtboom-kanker (zwam via beschadigingen) en gomziekte (vooral kers);
- Snoei zo dun mogelijke takken in de zomer, zodat de wond snel afgegrendeld kan worden;
- Gebruik géén wondafdekmiddel: het middel blijkt erger te zijn dan de kwaal;
- Een boom klein houden kan eigenlijk niet: iedere boom streeft naar zijn maximale grootte: leibomen moet je dus altijd veel snoeien: contradictie!;
- Verwijder dus uitsluitend dood hout en kruisende takken die elkaar beschadigen

Grotere struikvormers

10-9-2023

Hazelaar

Corylus avellana

De bloemen zitten op kortloten aan het oudere hout.

Vrouwelijke
en mannelijke bloemen.

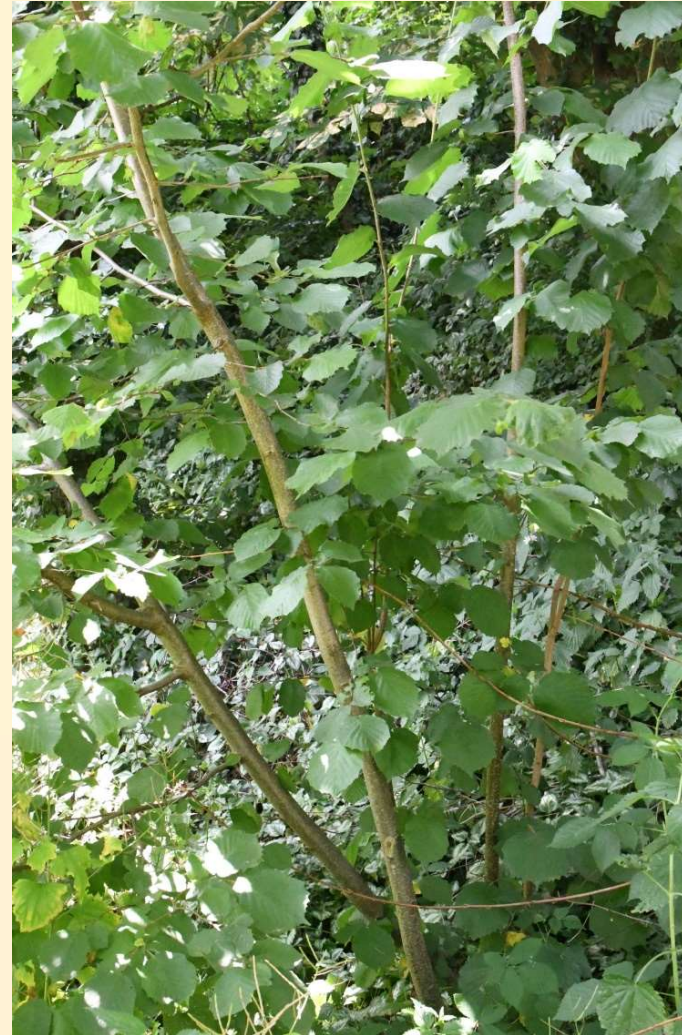
Hazelaar

Corylus avellana

Vruchten aan het einde van de kortloten.

Het oudere hout produceert pas vruchthout.

Vlier

Sambucus nigra

Schermbloemen aan het
einde van de scheuten

Zowel de bloemen als bladeren
hebben een karakteristieke geur.

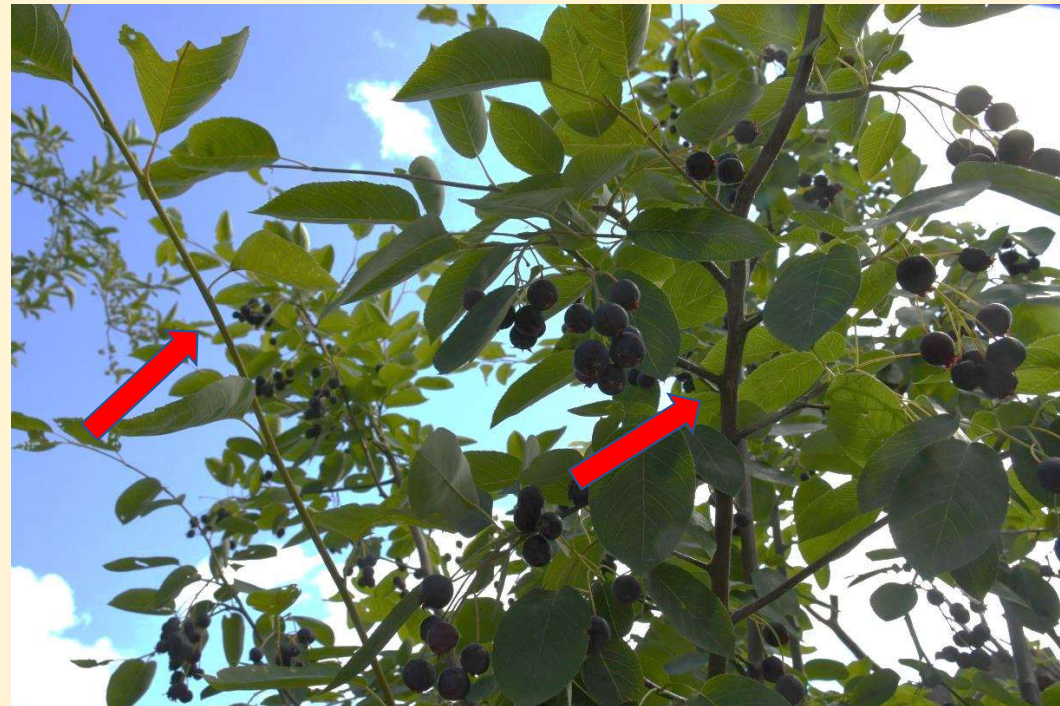
Krent

Amelanchier lamarckii

Vruchten aan de kortloten aan het oudere hout.

Oud hout met vruchttakken, twijgen nog zonder vruchten.

Klimplanten

10-9-2023

Druif

Vitis vinifera

Kan enorm bloeden, dus snoeien ruim vóór de kortste dag.

Draagt vruchten aan de zijscheuten op het eenjarig hout (twijg).

Zorg voor 1 à 2 lange scheuten die dit jaar gegroeid zijn, zo laag mogelijk op de oudere stam.

Druif

Vitis vinifera

Zomersnoei om vruchten meer licht te geven

Laat 2 of 3 trossen
per scheut staan.

Druiven
groeien
hard en
worden
erg dicht
als je niet
snoeit.

Kiwi

Actinidia chinensis

Groeit heel hard, vaak tweehuizigen, kan ook bloeden.

Zorg voor 1 à 2 lange scheuten die dit jaar gegroeid zijn, zo laag mogelijk op de hoofdstam.

Draagt vruchten aan de zijscheuten van het eenjarig hout.

Kiwi

Actinidia chinensis

mannelijk en vrouwelijk

Mannelijk: langere meeldraden,
gereduceerde stamper.

Vrouwelijk: grote stampers
en korte meeldraden.

10-9-2023

Vragen?

Stel ze gerust, ook via de mail:

snoeien@s-kwadraat.net